

Europos Parlamento nariui Petruui Auštrevičiui
Europos Parlamento nariui Dainiui Žalimui

2026 m. birželio 15 d., Nr. 26-102VK

DĖL LIETUVOS VERSLUI AKTUALIŲ KLAUSIMŲ EUROPOS PARLAMENTO BIRŽELIO 17 D. POSĖDŽIO DARBOTVARKĖJE

Lietuvos verslo konfederacija, viena didžiausių verslo organizacijų Lietuvoje, kreipiasi į Jus, kaip Europos Parlamento (EP) frakcijos „Renew Europe“ biuro narius dėl Europos Parlamento sesijos Strasbūre metu, birželio 17 d. posėdyje, vyksiančio balsavimo dėl EP pozicijos (ECON raporto) šiais klausimais:

- 1) Akcizų, taikomų tabakui ir su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, struktūra ir tarifai (nauja redakcija) [COM(2025)0580 - C10-0207/2025 - 2025/0580(CNS)];
- 2) Bendroji akcizų, taikomų tabakui ir su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, tvarka [COM(2025)0581 - C10-0296/2025 - 2025/0581(CNS)].

Išanalizavę EP Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto (ECON) raportą ir komitete priimtą kompromisinę EP poziciją dėl akcizų, taikomų tabakui bei su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, jai pritariame. Mūsų vertinimu, EP buvo suformuluotas subalansuotas požiūris dėl tabako gaminių akcizų didinimo, sėkmingai suderinant svarbiausius visuomenės sveikatos stiprinimo, minimalios žalos ekonomikai ir konkurencingumui bei socialinius tikslus. Kadangi EP pozicija turės tiesioginį poveikį ekonomikai, pramonei ir darbuotojams Lietuvoje, prašome Jūsų, kaip Lietuvos piliečius atstovaujančių EP bei frakcijos „Renew Europe“ narių, palaikyti raportą dėl akcizų, taikomų tabakui bei su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, ir palaikyti šią kompromisinę EP ECON komiteto poziciją balsavimo metu.

EP ECON pozicija atitinka Lietuvos ir kitų ES pasienio valstybių narių interesus

Neabejojame, kad pernelyg drastiški mokestiniai pokyčiai būtų žalingi visai ES, jau dabar susiduriančiai su globalaus pramonės konkurencingumo, infliacijos augimo ir sutrikusių prekybos ir tiekimo grandinių iššūkiais. Vis dėlto, lyginant su likusiomis ES valstybėmis, ES pasienyje esančios valstybės susidurs su dar didesniais iššūkiais tuo atveju, jeigu bus drastiškai padidinta mokestinė našta šioje srityje. Tokį mūsų vertinimą sąlygoja žemiau nurodyti sisteminiai veiksniai:

- ES Rytų pasienyje esančios valstybės šiuo metu susiduria su beprecedentėmis saugumo grėsmėmis. Atitinkamai, būtina vengti rizikingų mokestinių sprendimų, siekiant nemažinti akcizų įplaukų į valstybių narių biudžetą dėl ženkliai augančių išlaidų gynybai;
- Lietuva visai neseniai (2024 m.) jau numatė kasmetinį 150 proc. akcizo vienkartinėms el. cigaretėms kėlimą, taip pat uždraudė el. cigarečių su skoniais ar pridėtinu cukrumi ir saldikliais prekybą, pagal trimetį akcizų planą sistemingai reikšmingai didinami ir kitų tabako ir su tabako gaminiais susijusių gaminių akcizai. Kadangi valstybės narės jau dabar turi prerogatyvą nuspręsti, kaip turėtų būti reguliuojami bei kaip apmokestinami tabako ir nikotino gaminiai, atsižvelgiant į jų situaciją ir konkrečias aplinkybes, žvelgiant iš Lietuvos perspektyvos, nėra priežasčių, kodėl reikėtų palaikyti dar griežtesnį reguliavimą;

ES Rytų pasienio šalims, ypač, besiribojančioms su Baltarusija, ypač aktualios išlieka su tabako gaminių kontrabanda susijusios problemos, kurias tik labiau padidintų drastiški mokestiniai pakeitimai. Remiantis birželio mėn. pasirodžiusio ir Briuselyje pristatyto KPMG tyrimo duomenimis, nelegalios tabako produktų rinkos situacija Lietuvoje išlieka itin sudėtinga ir toliau blogėja. 2025 m. nelegalių cigarečių dalis sudarė jau 21,1 proc. viso cigarečių suvartojimo šalyje, kai 2024 m. siekė 19,5 proc., t. y. per metus išaugo 1,6 procentinio punkto. Tai reiškia, kad iš 2,55 mlrd. Lietuvoje suvartotų cigarečių daugiau kaip 0,54 mlrd. buvo

nelegalios ir Lietuvoje neapmokestintos. **Dėl to Lietuvos valstybė neteko apie 109 mln. eurų potencialių biudžeto pajamų – net 14 mln. eurų daugiau nei 2024 m.** Nors bendras cigarečių vartojimas sumažėjo 2 proc., mažėjo tik legalios produkcijos pardavimai, o šešėlinė rinka augo. Ypač ryškus buvo klastočių šuolis – žinomų prekės ženklų cigarečių klastočių vartojimas per metus beveik patrigubėjo nuo 0,06 mlrd. iki 0,17 mlrd. vienetų ir pasiekė didžiausią lygį per visą tyrimo laikotarpį. Pagal nelegalios tabako rinkos mastą Lietuva su 21,1 proc. rodikliu patenka tarp šešių prasčiausios statistikos ES valstybių ir lenkia Baltijos šalis (Latvijoje šešėlinė rinka sudaro 19 proc., Estijoje – 14 proc.). KPMG apklausti teisėsaugos pareigūnai taip pat pažymi, kad organizuotos nusikalstamos grupuotės vis labiau prisitaiko prie situacijos, o nelegali gamyba ir prekyba tampa vis labiau decentralizuota bei sunkiau aptinkama, todėl augantys rodikliai rodo ne pavienius svyravimus, o ilgalaikę ir gilėjančią problemą.

Taip pat būtina pabrėžti, kad radikaliam griežtesnis reguliavimas nepadėtų spręsti jaunimo priklausomybių problemų. Vertinant tai, svarbu pabrėžti, kad:

- Net ir aukščiausi tarifai nepadėtų spręsti el. cigarečių paplitimo tarp nepilnamečių asmenų Europoje problemos, kadangi šių gaminių produkcija nepilnamečius pasiekia daugiausia per nelegalią rinką;
- Naujieji nikotino produktai, ypač paplitę tarp nepilnamečių, nėra gaminami Europoje, bet mūsų žemyną pasiekia iš Kinijos. Imdamiesi drastiškų ir nepasvertų mokestinių pakeitimų, galime sužlugdyti Europos pramonę, neišsprendžiant nepilnamečių priklausomybės problemų. Įgyvendinus radikalius pokyčius, visoje Europoje būtų surinkta mažiau mokesčių, mažėtų darbo vietų, dar labiau suklestėtų nelegali prekyba, o iš susidariusios situacijos laimėtų tokios trečiosios šalys (pirmiausia – Kinija) bei organizuotos nusikalstamos grupės. Nepilnamečių ir kitų grupių priklausomybių klausimai turėtų būti sprendžiami kitomis, taiklesnėmis priemonėmis.

Europos Parlamento ir ECON kompromisinio siūlymo privalumai

Mūsų vertinimu, šis EP ECON komitete patvirtintas raportas yra subalansuotas kompromisas, užtikrinantis su visuomenės sveikata susijusių tikslų įgyvendinimą ir veiksmingą taikymą pasienio regionuose, įskaitant Lietuvą ir kitas su Baltarusija besiribojančias valstybes, taip pat Europos Sąjungos konkurencingumo ir bendrosios rinkos išsaugojimą.

Raporte prioritetas teikiamas visuomenės sveikatai ir jaunimo apsaugai, numatant įrodymais pagrįstas priemones, skirtas mažinti jaunimo įsitraukimą į tabako ir nikotino produktų vartojimą (Rec. 27), kartu užtikrinant veiksmingą reguliavimą bendrojoje rinkoje. Raporte yra įtvirtinti šie esminiai principai ir priemonės:

- Jaunimo apsaugos priemonės;
- Mokestinė politika yra suderinta su visuomenės sveikatos apsaugos tikslais;
- Pasienio regionų specifika ir vartotojų jautrumas kainų pokyčiams, įvertinant mažesnius pradinis tarifus, šešerių metų pereinamąjį laikotarpį bei pripažįstant geografinių išimčių poreikį (Rec. 3). Visos šios priemonės yra labai svarbios tiek Lietuvai, tiek ir platesniam regionui;
- Mažinamos paskatos tarpvalstybinei prekybai ir stiprinamas rinkos stabilumas pasienio valstybėse, kas yra ypač svarbu Lietuvai;
- Prisidedama prie prekybos nelegaliai tabako gaminiams prekybos geresnio užkardymo kainoms jautriose ir pasienio rinkose, kokia ir yra Lietuva;
- Išsaugomas bendrosios rinkos konkurencingumas taikant realistiškus ir objektyvius akcizų tarifus. Tai vienas esminių principų dėl ko pasisakė mūsų regionas;
- Aiškiai pabrėžiamas ryšys su neteisėtos prekybos prevencija ir kontrolės stiprinimu (Europol, Socta).

Atitinkamai, prašome Jūsų įvertinti rašte pristatytus argumentus ir palaikyti Lietuvos verslo, pramonės ir darbuotojų interesus birželio 17 d. EP posėdyje Strasbūre balsuojant už EP ECON poziciją dėl šių klausimų:

- 1) Akcizų, taikomų tabakui ir su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, struktūra ir tarifai (nauja redakcija) [COM(2025)0580 - C10-0207/2025 - 2025/0580(CNS)];
- 2) Bendroji akcizų, taikomų tabakui ir su tabako gaminiais susijusiems gaminiams, tvarka [COM(2025)0581 - C10-0296/2025 - 2025/0581(CNS)].

Dėkojame už įsigilinimą į rašte pristatytus argumentus ir tikimės Jūsų palaikymo, ginant Lietuvos interesus.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriauciūnas, el.p.vilius@lvk.lt, mob. +37067703607.